

LUTHERSK
KIRKETIDENDE

- 2016 -

Redigert av:
Professor Harald Hegstad
Prost Hege Elisabeth Fagermoen
Universitetslektor Sjur Isaksen
Sokneprest Anne Grete Listrøm

Redaksjonssekretær:
Prest/konsulent Eyolf Berg

151. årgang

JANUAR-DESEMBER 2016

FORLAGT AV LUTHER FORLAG; OSLO

Redaksjonen beklager pagineringsfeil i flere numre fra og med nr. 7 og utover. Feilen får følger for pagineringen til og med nr. 17. Korrigeret sidenummer står i parentes etter det trykte sidenummeret. Fra og med nr. 18 er pagineringen igjen korrekt.

Redaksjonelle artikler:

01 En tid for alt (Sjur Isaksen)	2
02 Dåpen i fokus (Anne Grete Listrøm)	26
03 En kirke for alle? Harald Hegstad	54
04 Kan kallet settes på et excel-ark? (Hege E. Fagermoen)	78
05 Retorikk og tillit (Sjur Isaksen)	102
06 Religionsmøte og dialog (Anne Grete Listrøm)	126
07 "Gå og fortell" – ord og handling i en salig blanding! (Hege E. Fagermoen)	126 (150)
08 Kirken og teknologien (eller: "Beklager, jeg har DDS") (Anne Grete Listrøm)	126 (174)
09 Paranormale erfaringer (Sjur Isaksen)	126 (198)
10 Etter Kirkemøtet 2016 (Harald Hegstad)	150 (222)
11 Relevans – om bibel og babbel (Hege E. Fagermoen)	174 (246)
12 Den norske kirke og organisasjonene (Harald Hegstad)	174 (278)
13 Følelser (Sjur Isaksen)	174 (306)
14 Reisebrev fra Rotterdam (Anne Grete Listrøm)	198 (330)
15 Kirken i Kina (Harald Hegstad)	226 (358)
16 Fri, villig og het, del II (Hege E. Fagermoen)	254 (386)
17 Kristiske og entusiastiske søsken (Sjur Isaksen)	282 (414)
18 Rommet for alle, men ikke for alt (Hege E. Fagermoen)	450
19 Aktiv dødshjelp (Anne Grete Listrøm)	474
20 Paven i Lund (Harald Hegstad)	498
21 Kjøtt, språk og emosjoner (Sjur Isaksen)	522
22 Julepresten – en øvelse i balanse (Anne Grete Listrøm)	542

Artikler og debattinnlegg etc.:

Forandrer arbeidstid presteidentiteten? (Martin Enstad)	3
Opprør mot Skriften splitter kirken (Ragnar Andersen)	6
Månedens salme: Så kom du da til sist (N13 364) (Estrid Hessellund og Sindre Eide)	8
Korstegnet – en reminisens av oljen i dåpsliturgien? (Karl Olav Sandnes)	28
Dåpen som hendelse og som prosess (Harald Hegstad)	31
Omsorgsperspektiver i dåpsliturgi og dåpspraksis (Sjur Isaksen)	34
Dåp er et verb (Jan Terje Christoffersen)	37
Uenighet og vranglære i samlivsetikken (Knut Alfsvåg, Joachim Grün, Sverre Langeland og Dag Øivind Østereng)	41
Kirkesplittende? (Egil Morland)	43
Å våge å være en kirke for, med og av alle – Del I (Tor Ivar Torgauten)	55
La evangeliet være evangelium (Sindre Eide)	59
"Velsignelsestriden" i gudstjenesten (Bjørn Sandvik)	60
Arbeidstid og embetssyn (Even Borch)	62
Kirkesplittelse i ekteskapssynet? (Harald Hegstad)	63
Månedens salme: Aejlies gåatan båetebe laavloen / Fyll Guds hus med sang til hans ære (N13 439) (Estrid Hessellund og Sindre Eide)	66
Regionale kontaktprester for hørehemmede (Søren Skov Johansen)	80
Interview med kontaktprest Iben Tolstrup ved hans indsættelse i 2007 (Søren Skov Johansen)	82
Georgia Harkness: En fornyet evangelikal liberaler (Tone Stangeland Kaufman)	83
Å våge å være en kirke for, med og av alle – Del II (Tor Ivar Torgauten)	85
Splittelse og bekjennelse (Ragnar Andersen)	88
Svar til Harald Hegstad (Knut Alfsvåg, Joachim Grün, Sverre Langeland og Dag Øivind Østereng)	91
Faste og bønn (Eyolf Berg)	93
Kontaktprester for hørselshemmede i Norge? (Eyolf Berg)	104
Likeverdige lemmer på Kristi kropp og i menighetens fellesskap – mellom forpliktelse, mulighet og begrensning (Atle Sommerfeldt)	108
Månedens salme: Nå øyner vi lyset av dagen (N13 739) (Estrid Hessellund og Sindre Eide)	115
Hvordan ivaretar Israelsmisjonen respekten for menneskene de møter, samtidig som de er tydelige på Bibelens budskap? (Jorunn Andestad Langmoen)	127
Religionsdialog og misjon (Beate Fagerli, Knut Hallen og Steinar Ims)	130
Den norske kirke og mangfoldsamfunnet (Raag Rolfsen)	136
Dialogteologi på norsk (Erling J. Pettersen)	128 (152)

Religionsmøtet ved kirkelige handlinger (Halvor Nordhaug)	132 (156)
Månedens salme: Velsignet være dere som gir brød i tomme hender (N13 743) (Estrid Hessellund og Sindre Eide)	138 (162)
Reformasjonsjubileet i 2017 (Ola Tjørhom)	128 (176)
Skaperverkets dag (Janne Dale Hauger)	130 (178)
Kirken i møte med mennesker som mener å ha kontakt med døde (Silje Trym Mathiassen)	128 (200)
Blåne bak blåne (Håvard Nyhus)	132 (204)
Ekstraordinære erfaringer som utfordring for kirken (Tore Laugerud)	134 (206)
Teologi og erfaring (Jan-Olav Henriksen i samtale med Sjur Isaksen)	137 (209)
Farvel til Den norske kirke? (Torleiv Austad, Tore Kopperud og Anfin Skaaheim)	152 (224)
Ordo, ordning, orden (Jan Terje Christoffersen)	154 (226)
En samtale om ekteskapet, del 1 (Harald Hauge og Harald Hegstad)	158 (230)
Månedens salme: Gå gjennom byens lange, rette gater (N13 520) (Estrid Hessellund og Sindre Eide)	163 (235)
Kveitebrød, byggbrød og syring (Åsmund Bjørnstad)	176 (248)
Liturgiske noter og unoter (Bjørn Sandvik)	180 (252)
Døden – en natt mellom to dager (Jostein Andreassen)	182 (254)
En samtale om ekteskapet, del 2 (Harald Hauge og Harald Hegstad)	187 (259)
Månedens salme: Menneske, du som har kunnskap (N13 726) (Estrid Hessellund og Sindre Eide)	193 (265)
Innføringen av kjønnsnøytral vigselsturgi (Jostein Ådna)	176 (280)
En samtale om ekteskapet, del 3 (Harald Hauge og Harald Hegstad)	181 (285)
Carl Olof Rosenius (1816–1868) (Egil Grandhagen)	175 (307)
En samtale om ekteskapet, del 4 (Harald Hauge og Harald Hegstad)	179 (311)
Månedens salme: Se, nu stiger solen av havets skjød (N13 798) (Estrid Hessellund og Sindre Eide)	184 (316)
En diakonal kirke (Atle Sommerfeldt)	200 (332)
Reformasjonsjubileet (Kjell Arne Morland)	205 (337)
En samtale om ekteskapet, del 5 (Harald Hauge og Harald Hegstad)	212 (344)
Gi bort minnetalen! (Øyvind Hartberg)	216 (348)
Månedens salme: Når vi undrast på om røystene og orda våre ber (N13 650) (Estrid Hessellund og Sindre Eide)	217 (349)
Fra barmhjertighetens år til reformasjonens år (Ole Chr. M. Kvarme)	228 (360)
Noen kommentarer til en samtale om ekteskapet (Knut Alfsvåg)	235 (367)
Månedens salme: Adam, kvar er du? (N13 728) (Estrid Hessellund og Sindre Eide)	238 (370)
Å utvikle menighetens fellesskap skaper frivillighet og fremmer kirkens relevans i lokalsamfunnet (Eleanor Brenna)	256 (388)
Organisering av frivillige i gudstjenestene i Nordstrand menighet (Bjarne Neerland)	261 (393)
"Desperation – it is the world's worst cologne" (Kjersti Gautestad Norheim)	263 (395)
Svar til Knut Alfsvåg (Harald Hauge og Harald Hegstad)	267 (399)
Den norske kirkes Bymisjon? (Adelheid Firing Hvambsal)	284 (416)
Felles basis betyr felles samarbeid (Anne Birgitta Langmoen Kvelland)	287 (419)
NMS og Den norske kirke (Jeffrey Huseby)	289 (421)
Ny ryddighet og entusiasme (Øystein Magelssen)	291 (423)
Sjømannskirken og Den norske kirke (Ørnulf Steen)	297 (429)
Kyrkja og Diakonhjemmet (Idar Magne Holme)	299 (431)
Det teologiske menighetsfakultet og Den norske kirke (Vidar L. Haanes)	301 (433)
Svikter jubileet i 2017 reformasjonens hovedanliggende? (Jostein Ådna)	304 (436)
Utfordringer og egen fortrefelighet (Knut Alfsvåg)	306 (438)
Reformasjon nå (Inge Westly)	452
Hvem er Gud? (Karl Frode Hilton)	454
"Musikk og meditasjon" på Trænafestivalen (Anna Ramskov Laursen)	455
Månedens salme: Herre, rekk ut din allmektige hånd (N13 723) (Estrid Hessellund og Sindre Eide)	458
Aktiv dødshjelp: Begreper, internasjonale erfaringer og tre argumenter i debatten (Morten Magelssen)	475
Aktiv dødshjelp – utfordringer for kristen etikk (Gunnar Heiene)	479
Planlagt liv gir planlagt død? (Eivor Andersen Oftestad)	483
Økumenisk reformasjonsmarkering i Lund (Sven Gjessing Oppegaard)	499

Felles uttalelse (-)	502
De satte dype spor i Amerika, men er oversett i historiebøkene (Torbjørn Greipsland)	504
Enhetlig lokal ledelse og veien videre mot én arbeidsgiver i Den norske kirke (Martin Enstad)	508
Månedens salme: Tenn lys! Et lys skal brenne (N13 25) (Estrid Hessellund og Sindre Eide)	511
Gud og menneske (Efrem Syreren)	524
Inkarnasjon og identitet (Jan-Olav Henriksen)	525
På leting etter Kristi fødested (Sindre M. Skeie)	528
Jul utan badguys (Per Kristian Sætre)	531
Hvorfor markere reformasjonen i 2017? (Halvor Nordhaug)	544
Hvor ble Jesus født? (Eyolf Berg)	550
"For så høyt har Gud elsket verden at han ga" (Nils H. Opsahl)	552
Fart og retning i kirkeordningsarbeidet (Kjell Y. Riise)	554
Utidig og unødvendig fra Presteforeningens leder (Svein Inge Thorstvedt og Astrid Holmsen Krogh)	556
Månedens salme: Nåden er ditt kvardagskår (N13 500) (Estrid Hessellund og Sindre Eide)	557

Søndagsteksten

Kirkeåret 2015–16 – 3. rekke

Kyndelsmesse: Luk 2,22–40 (Øistein I. Larsen)	17
Samefolkets dag: Joh 21,9–13 (Egil Lønmo)	19
Fastelavnssøndag: Luk 18,31–34 (Marie Bakkevig Hillesund)	21
Askeonsdag: Mark 2,18–20 (Sjur Isaksen)	45
1. søndag i fastetiden: Matt 26,36–45 (Torstein Eidem Nordal)	47
2. søndag i fastetiden: Jes 55,1–7 (Stephen Sirris)	48
3. søndag i fastetiden: Luk 22,28–34 (Tore Skjæveland)	67
4. søndag i fastetiden: Joh 6,24–36 (Ingvild Helene Mydske Fallegård)	70
Maria Budskapsdag: Luk 1,39–45 (Pål Kristian Balstad)	72
Palmesøndag: Joh 12,1–13 (Hilde Barsnes)	94
Skjærtorsdag: Joh 13,1–17 (Kjell A. Skartseterhagen)	96
Langfredag: Mark 14,26–15,37 (Torbjørn Holt)	98
Påskennatt / Ottesonng: Mark 16,1–8 (Per Kristian Sætre)	118
Påskedag: Joh 20,1–10 (Sjur Isaksen)	120
2. påskedag: Joh 20,11–18 (Egil Morland)	122
2. søndag i påsketiden: 1 Pet 1,3–9 (Øistein I. Larsen)	142
3. søndag i påsketiden: Mark 6,30–44 (Marie Bakkevig Hillesund)	144
4. søndag i påsketiden: Joh 14,1–11 (Sjur Isaksen)	145
5. søndag i påsketiden: Joh 17,6–11 (Torstein Eidem Nordal)	139 (163)
6. søndag i påsketiden: Matt 6,7–13 (Stephen Sirris)	141 (165)
1. mai: Matt 20,25–28 (Tore Skjæveland)	144 (168)
Kristi himmelfartsdag: Joh 17,1–5 (Ingvild Helene Mydske Fallegård)	139 (187)
Søndag før pinse: Joh 16,12–15 (Hilde Barsnes)	141 (189)
Pinseaften: Joh 7,37–39 (Kjell A. Skartseterhagen)	143 (191)
Skaperverkets dag: Mark 4,35–41 (Olav Rune Ertzeid)	145 (193)
Pinsedag: Joh 14,23–29 (Torbjørn Holt)	139 (211)
2. pinsedag: Joh 7,37–39 (Pål Kristian Balstad)	141 (213)
17. mai: Luk 17,11–19 (Per Kristian Sætre)	142 (212)
Treenighetssøndag: Luk 24,45–48 (Sjur Isaksen)	145 (215)
2. søndag i treenighetstiden: Joh 3,1–13 (Egil Morland)	164 (236)
3. søndag i treenighetstiden: Mark 10,13–16 (Øistein I. Larsen)	166 (238)
4. søndag i treenighetstiden: Matt 9,35–38 (Marie Bakkevig Hillesund)	168 (240)
5. søndag i treenighetstiden: Matt 18,12–18 (Sjur Isaksen)	194 (266)
Sankthansdagen / Jonsok: Joh 1,1–8 (Torstein Eidem Nordal)	196 (268)
Aposteldagen / 6. søndag i treenighetstiden: Apg 9,1–19 (Stephen Sirris)	198 (270)
7. søndag i treeningstida: Mark 5,25–34 (Tore Skjæveland)	200 (272)
8. søndag i treenighetstiden: Mark 12,28–34 (Ingvild Helene Mydske Fallegård)	188 (292)
9. søndag i treenighetstiden: Luk 6,36–42 (Pål Kristian Balstad)	190 (294)
10. søndag i treenighetstiden: Ef 4,29–32 (Hilde Barsnes)	192 (296)
Olavsdagen / Olsok: Luk 22,24–27 (Kjell A. Skartseterhagen)	195 (299)
11. søndag i treenighetstiden: Joh 8,31–36 (Torbjørn Holt)	187 (319)

12. søndag i treeiningstida: Joh 4,27–30.39–43 (Per Kristian Sætre)	188 (320)
13. søndag i treenighetstiden: Joh 15,13–17 (Sjur Isaksen)	190 (322)
Vingardsundag / 14. søndag i treeiningstida: Matt 19,27–30 (Egil Morland)	192 (324)
15. søndag i treenighetstiden: Joh 15,9–12 (Ingvild Helene Mydske Fallegård)	194 (326)
16. søndag i treenighetstiden: Matt 11,16–19 (Marie Bakkevig Hillesund)	218 (350)
17. søndag i treenighetstiden: Mark 5,35–43 (Gunnar Innerdal)	220 (352)
18. søndag i treenighetstiden: Salme 38,10–16 (Torstein Eidem Nordal)	222 (354)
19. søndag i treenighetstiden: Luk 9,57–62 (Stephen Sirris)	242 (374)
Mikkelsmess: Joh 7,14–17 (Tore Skjæveland)	245 (377)
20. søndag i treenighetstiden: Matt 18,1–11 (Ingvild Helene Mydske Fallegård)	247 (379)
21. søndag i treenighetstiden: Luk 12,13–21 (Pål Kristian Balstad)	248 (380)
22. søndag i treenighetstiden: Luk 10,25–37 (Hilde Barsnes)	270 (402)
23. søndag i treenighetstiden: Matt 24,35–44 (Kjell A. Skartseterhagen)	273 (405)
Bots- og bønnedag: Luk 15,11–32 (Torbjørn Holt)	275 (407)
Reformasjonsdagen: Joh 1,16–17 (Per Kristian Sætre)	277 (409)
Allehelgensdag: Luk 6,20–23 (Sjur Isaksen)	308 (440)
Minnedag: Joh 11,1–5.33–38 (Egil Morland)	310 (442)
26. søndag i treenighetstiden: Luk 13,10–17 (Øistein I. Larsen)	311 (443)
Domssøndag / Kristi kongedag: Joh 9,39–41 (Marie Bakkevig Hillesund)	313 (445)

Kirkeåret 2016-17 – 1. rekke

1. søndag i adventstiden: Matt 21,1–11 (Gunnar Innerdal)	461
2. søndag i adventstiden: Joh 14,1–4 (Torstein Eidem Nordal)	463
2. søndag i adventstiden – med fokus på Menneskerettighets søndagen: Joh 14,1–4 (Elisabeth Torp og Dina Willemse)	465
3. søndag i adventstiden: Jes 35,1–10 (Stephen Sirris)	468
4. søndag i adventstida: Luk 1,46–55 (Tore Skjæveland)	487
Julaften: Luk 2,1–20 (Ingvild Helene Mydske Fallegård)	489
Julenatt/ottesang: Matt 1,18–25 (Hilde Barsnes)	492
Juledag: Joh 1,1–14 (Kjell A. Skartseterhagen)	512
2. juledag (Stefanusdagen): Matt 2,16–23 (Torbjørn Holt)	514
Nyttårsaften: Matt 11,25–30 (Per Kristian Sætre)	516
Nyttårsdag / Jesu navnedag: Luk 2,21 (Sjur Isaksen)	535
Kristi åpenbaringsdag: Matt 2,1–12 (Arnfinn Bjørgen)	537
2. søndag i åpenbaringstiden: Matt 3,13–17 (Nils Tore Andersen)	560
3. søndag i åpenbaringstiden: Joh 2,1–11 (Vegard F. Soltveit)	562
4. søndag i åpenbaringstiden: Luk 18,35–43 (Tore Laugerud)	564
Kyndelsmesse: Luk 2,22–40 (Eyolf Berg)	566
5. søndag i åpenbaringstiden: Mark 2,1–12 (Silje Gunlaug Yun Eng)	568

Fra bokfronten:

Harald Hegstad: Gud, verden og håpet (Svein Rise)	10
Berit S. Thorbjørnsrud (red.): De kristne i Midtøsten: Kampen for tilhørighet (Kristin Joachimsen)	13
Karsten Alnæs og Notto R. Thelle: Likeverdige lemmer på Kristi kropp og i menighetens fellesskap – mellom forpliktelse, mulighet og begrensning (Jan-Olav Henriksen)	116
Jens André P. Herbener: Naturen er hellig (Hans-Jürgen Schorre)	139
Halvor Moxnes: Historien om Det nye testamentet (Jostein Ådna)	132 (180)
Anne Haugland Balsnes, Solveig Christensen, Jan Terje Christoffersen og Halvar O. Mosdøl (red.): Gudstjeneste á la carte (Bjarte Leer-Helgesen)	135 (183)
Margrete Kvalbein: Henvendt. Overgitt (Jan Terje Christoffersen)	137 (185)
Gunnar Innerdal: Hans Urs von Balthasar on Spirit and Truth (Peder Gravem)	186 (290)
Janice McRandal (red.): Sarah Coakley and the future of systematic theology (Morten Erik Stensberg)	185 (317)
Stephanie Dietrich, Hallgeir Elstad, Beate Fagerli og Vidar L. Haanes (red.): Folkekirke nå (Hallvard Olavson Mosdøl)	239 (371)
Egon Askvik: Kyrkjefolk (Hallvard Olavson Mosdøl)	239 (371)

Jan-Olav Henriksen: Mangfold og Tvetydighet – Aktuelle blikk på religion (Paul Leer-Salvesen)	459
Eivor Andersen Oftestad: Vi lager barn (Anne Grete Listrøm)	558

Temanumre:

Dåpsliturgi	nr. 2
Religionsmøte og dialog	nr. 6
Paranormale erfaringer	nr. 9
Frivillighet	nr. 16
Kirken og organisasjonene	nr. 17
Aktiv dødshjelp	nr. 19
Inkarnasjon	nr. 21